

## ביקור הגברת הזקנה

יום אחד צלצלה איזה אחותה הגדולה של רבקה ואמרה: "ביקשו ממני תמונות של יצחק (יצחק שדה) לבית הפלמ"ח. נתתי הכול והכול אבד. אולי יש אצלכם תמונות של יצחק?" אמרתי: "הרי את יודעת שאצלנו יצחק גזור מן התמונות", "טוב אז את הגזירים" אמרה. "אבל אצלי בלגן" אמרתי. "אני אחפש", אמרה. ראיתי שנחושה דעתה. אמרתי "טוב" והיא סגרה. ואז נזכרתי במכתבים ונבהלתי.

בעזבונו של זהבה, אימה של רבקה, היו מאות מכתבים רובם מאביה לאמה ומאימה לאביה. קצת לפני מותה של רבקה עלה נושא לדין משפחתי ונשאלה השאלה "מה יעשה במכתבים?" איזה אמרה: "לשרוף אותם. אין בהם ענין לציבור, זה מזון לרכלנים". רבקה אמרה: "לתת לבן אדם אמין לתרגם ולתת לחוקרי ההיסטוריה "לחקור". רבקה מתה. עברו כמה חודשים וגלילה שאלה: "מה יעשה במכתבים?" סיפרתי לה על הדיון ההוא ואמרה: "אבל גם לי יש דעה" והציעה שלפחות נשמור את המכתבים לדורות הבאים". גלילה עברה לגור בשיקגו ויצא שאני המבצע של רצונה. את הביצוע למעשה נתתי בידי אנריקו ובנו חנן. לקח להם זמן, אבל אחרי כשנה היה הדיסקט מוכן. נתתי עותק לכל ילד ושכחתי. עד שאיזה צלצלה ואז נזכרתי שהיא לא היתה בסוד העניין. אז מה? אתם שואלים. לאיזה יש לי יחס מיוחד משהו דומה אל החותנת במובן הטוב של המילה. איזה אחותה הגדולה של רבקה, הגדולה ממנה בכעשר שנים. בשנים שרבקה היתה ילדה בגיל העשרה וניהלה מרד הנעורים שלה באימה, איזה היתה לה עיר מקלט. אליה ברחו מאימה קשת היום ומאביה הנפקד. לימים כאשר אנחנו הקמנו בירושלים בית וילדיה של איזה התעמתו עם הוריהם, כל אחד בתורו, רבקה היתה להם עיר מקלט. את ליל הסדר היינו עושים אצל איזה במושב שרונה. בטרם הסדר היה הדוד משה לוקח אותי לחצר המשק לפרק מן העגלה, שהכין מבעוד מועד, ולסדר את החבילות במתבן. אם היה זמן וחסד היה לוקח אותי לראות את הפרות הרועות בין פרחי האביב במרעה. בקיצור בין השתיים רבקה ואיזה היו יחסים קרובים ומאוד מיוחדים שאני ירשתי. יום קודם ביקשתי מאנריקו שיכין לי דיסקט ובו המכתבים. ביום המיועד איזה באה אלי לירושלים, אני ערכתי לה תוכנית כבקשתך. טיילנו ברמת רחל מקום ילדותה, אכלנו במסעדה בדרך בית לחם כדי לרענן את זכרונה. חיפשנו תמונות באלבומים ישנים ומצאנו כמה מן הגזירים הנדירים. ביניהם מצאנו גם תמונה של גלילה אחותן הבכורה שנפטרה בילדותה (על כך בסיפור אחר). ואז נזכרתי בדיסקט המכתבים ומסרתיו לה בחיל וברעדה. היא דווקא היתה מרוצה.